

та інтеграцію культурної спадщини в сучасні формати комунікації, може дати позитивні результати з мінімальними фінансовими затратами.

Також важливою проблемою залишається недостатнє використання цифрових засобів у сфері культури. Попри швидкий ріст ІТ-галузі, культурні установи часто не мають ресурсів або знань для якісного впровадження нових ідей. Використання віртуальних платформ, доповненої реальності, штучного інтелекту та інтерактивних сервісів може дуже розширити аудиторію та зробити культурний продукт більш цікавим та доступним. Однак запровадження цієї технології потребує системного підходу та фінансової підтримки.

Отже, всі вищезазначені проблеми пов'язані між собою. Вирішення цих питань з менеджментом соціокультурної діяльності вимагає комплексного підходу, що охоплює реформування системи освіти, підтримку державою молодіжних культурних ініціатив, адаптацію стратегій управління до цифрових викликів та залучення нових технологій у культуру. Лише завдяки інтеграції сучасних засобів менеджменту та довгостроковому стратегічному плануванню можливо забезпечити сталий розвиток культурної сфери в умовах інформаційного суспільства.

СЕКЦІЯ:

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ, МУЗЕЄЗНАВСТВА ТА ПАМ'ЯТКОЗНАВСТВА

М. Станчев, М. Тортіка

ПОДКАСТИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЦИФРОВОЇ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ (НА ПРИКЛАДІ ПРОГРАМИ «ДА ПОГОВОРИМ ЗА БАЛКАНИТЕ» ІБСТ БАН)

М. Stanchev, M. Tortika

PODCASTS AS AN ELEMENT OF DIGITAL POPULARIZATION OF CULTURAL HERITAGE (ON THE EXAMPLE OF THE PROGRAM "LET'S TALK ABOUT BALKANS" BY IBSCT BAS)

Уперше термін «подкаст» використав Адам Каррі в серпні 2004 р. Саме він написав першу програму для автоматичного завантаження аудіофайлів на платформу Rich Site Summary (RSS), яка є розширеним сайтом для опису новинних стрічок, анонсів статей та іншої корисної інформації (зокрема й соціокультурного характеру). Згодом інфраструктура подкастів зміцнилася і розширилася. Зокрема, з'явилася і стала загальноновизнаною професійна термінологія, що передбачає наявність таких термінів: «подкастер» (той, хто займається записом аудіо-інтерв'ю), «подкастер-менеджер» (спеціальні додатки для передплати та прослуховування офлайн-подкастів), «подкаст-термінал» (сайти, на які можна викладати конкретні інтерв'ю, оновлювати їх і зберігати не лише у форматі аудіофайлів, а й у вигляді текстових матеріалів).

Сьогодні подкасти є надзвичайно популярною формою музейної комунікації. У багатьох провідних музеях світу, таких як Лувр і Британський музей, було створено і сьогодні активно розвивається система подкастів. В Україні нині так само діє система соціокультурних подкастів. Як приклад, можна навести медійний проєкт «Місто і війна» (проєкт реалізується за підтримки Канадського інституту

українських студій Ольберського університету — Canadian Institute of Ukrainian Studies, CIUS), у якому співрозмовниками подкастера є директори та провідні співробітники низки найбільш популярних та розвинutih українських музеїв.

У Республіці Болгарія прикладом такої комунікаційної діяльності стала система подкастів, підготовлених співробітниками Інституту балканістики з Центром тракології БАН. Проект отримав назву «Да поговорим за Балканите» і реалізується за активного сприяння співробітників секції «Дигітальна культурна спадщина» ІБЦТ БАН. Пілотний проект подкастів ІБЦТ побачив світ у листопаді 2021 р. Відтоді й до сьогодні, тобто вже три роки поспіль, колектив секції «Дигітальної культурної спадщини» зустрічається з цікавими людьми, науковими експертами й діячами культури та мистецтва. Темою їхньої розмови є культурна спадщина Балкан, історія та культура народів цього регіону, міжнародні культурні зв'язки, освіта, характер музейних колекцій і наповнення архівних фондів. Файли із записаними бесідами викладаються на платформи Spotify, Apple Podcasts, Podcast Addict, Podchaser, Pocket Casts, Deezer, Listen Notes, Player FM, Podcast Index і RSS Feed та можуть бути доступні для прослуховування в будь-який зручний для користувачів час.

Окремою темою подібних інтерв'ю стало становище українських біженців у країнах Балканського регіону, питання про збереження української етнічності в іншоетнічному культурному середовищі, можливості та перспективи культурних взаємовпливів. Самостійним напрямом таких подкастів може бути питання про збереження наукової та культурної інформації, що реалізується у форматі конференцій з балканської й української історії. Подібні конференції неодноразово проводилися на базі Інституту історії БАН (наприклад, Одинадцяті Дринівські читання, Кирило-Мефодіївські читання), на базі Інституту балканістики з Центром тракології БАН (“Modern and contemporary culture: research, heritage protection, socialization”) та багато інших.

Таким чином, сучасна система подкастів здатна серйозно вплинути на характер комунікації в музеї та з часом стати однією з сучасних форм дигітального збереження нематеріальної культурної спадщини.

Ю. Нікольченко

БИТВА ПІД БЕРЕСТЕЧКОМ

У МУЗЕЙНІЙ ПРАКТИЦІ ДОКТОРА ІСТОРИЧНИХ НАУК ІГОРЯ СВЕШНІКОВА

J. Nikolchenko

THE BATTLE OF BERESTECHKO IN THE MUSEUM PRACTICE OF DOCTOR OF HISTORICAL SCIENCES IHOR SVIESHNIKOV

19 жовтня 2025 р. виповниться 110 років від дня народження відомого українського вченого — археолога, історика, музеєзнавця і краєзнавця, доктора історичних наук Ігоря Сवेशнікова. Його домінантним науковим інтересом, як археолога, понад 45 років залишався один із найскладніших, найбільш суперечливих етапів в давній історії України — III–II тис. до н.е.

Наукова спадщина Ігоря Сवेशнікова яскраво вирізняє його творчість тим, що він вибудовував схему своїх досліджень (від первісної археології України до історії українського козацтва) на прагненні пізнавати і оцінювати українську історію і культуру в органічному взаємозв'язку матеріальних, духовних чинників, взаємовпливів загальноєвропейських і регіональних ознак, неупередженої